

Școala Noastră

Se tipărește sub îngrijirea d-lui
SAVA BARBĂTESCU
INSTITUTOR

FOAIE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI.
APARE LA 10 ALE FIECĂRUI LUNI
ABONAMENT PE UN AN 30 LEI

REDAȚIA
Școala No. 1 băieți T.-Severin

Săptămâna Copilului.

Societatea „Principele Mircea” din București, cu filiale mai în toate orașele din țară, a organizat anul acesta ca săptămâna dela 25 până la 31 Maiu să fie săptămâna copilului.

În orașe s'au rânduit servicii religioase, demonstrații pe străzi ale școlărilor de curs primar, grădini de copii, cu placcarde ce purtau inscripții cu precepte de igienă și educație; s'au făcut serbări școlare, conferințe, afișaj și s'au organizat diferite chete, să adune bani pentru numita societate.

Anul acesta deci, numita societate a îmbrățișat cu activitatea ei nu numai copiii mici din orașe — cărora le împărția prin filialele ei îngrijiri medicale și alimente potrivite — ci și pe copiii mai marișori. S'a căutat să se cultive în mediul adulților iubirea de cei mici și grija de creșterea și viitorul lor.

S'au făcut prin școli serbări școlare și excursiuni, s'au făcut lecturi potrivite pentru viața copiilor.

Nu putem decât aplauda străduința numitei societăți și pe toți oamenii de bine, cari i-au dat ajutor pentru a sprijini pe părinți în îndeplinirea unei sfinte și mari îndatoriri firești!

Dar în satele românești, unde sutele de mii de copii se sbat cu mizeria, cu epidemiile și cu moartea, s'o fi gândit cineva să organizeze aceste momente de reculegere, de alinare? Acolo, serviciul sanitar este complet dezorganizat, frigurile paludice, dizenteria, gastro-enterita, tuberculoza și alte boale seceră cumplit viitorul acestei nații de plugari.

Cum singura instituție din viața satelor ce îmbrățișează astăzi creșterea copiilor de plugari dela 7—16 ani a rămas tot școala primară, credem că Ministerul școlilor și al Sănătății publice ar trebui să păsească la organizarea serviciului sanitar-școlar, prevăzut de legea învățământului primar. În loc de atâția maestri (pe unele locuri câte 2-3 la 10-15 elevi) și de atâtea posturi create pentru postulanți se impune neapărat numirea câte unui medic școlar plătit de minister, la început măcar câte unul pentru toate școlile dintr'o comună politică, care să vadă cât de des copiii dela școli și să se ocupe stăruiitor de sănătatea și dezvoltarea lor.

Viața școlii de azi și de mâine nu se poate mărgini a se ocupa numai de dezvoltarea inteligenței, ci trebuie, în mare măsură, să se ocupe și de îngrijirea și creșterea și a trupului copilului, pentru a putea crea „minte sănătoasă în corp sănătos”.

Edilii din orașe au, în aceste vremuri, o mare datorie: să ia din praful mahalalelor copiii debilitați de mizerie — sunt foarte mulți de aceștia! — și să-i trimită în colonii de vacanță în regiuni cu aer curat și cu soare mult, pentru a le întări corpul șubred și a-i salva dela moarte.

Opera începută în anii trecuți în acest senz nu trebuie să se răsisă, ci intensificată.

Acestea sunt probleme ce nu trebuie uitate de cei ce au patronat și s'au bucurat de sărbătorile din săptămâna copilului și de cei au în grije creșterea și pregătirea tineretului românesc!

Sava Barbătescu.

Insemnări dintr'un notes.

Revizorul școlar.

Bietul nenea Mitică Bunge-
țianu!

Scund și aprig în privire, te cutremura când intra în clasă, unde singur învățam 60 copii de toate cele cinci clase și am făcut ofițeri, avocați, dascăli și popi.

Știa să întrebe pe elev, pe care îl mângăia cu mâna lui îngrijită și mă fîntuia locului, dacă căutam să-l conving că elevul ascultat era cel mai slab din clasă.

Venea cu o trăsucică și ședea o zi în inspecție și nota care mi-o dădea mie și colegilor era cumpănită și dreaptă.

Respiram, e drept, când plecă, dar, când știam că-mi vâd de școală, eram sigur că nota lui Bungețianu ieră nota cea adevărată a valorii mele dascălicești.

Mi-a venit în inspecție d-l revizor Al. Popescu, de la No. 2. Altă mentalitate, e drept, dar

ce prestigiu și cultură dascălicească! Priceput și pasionat de meșteșugul nostru, îndreptător al scăderilor ce le remarcă, ne notă pe bună dreptate, iar nota lui nu ne făcea de cât să ne încordăm munca și să ne îndreptăm greșelile.

Nu mai tremuram când venea revizorul, dar nu am purtat mai mult respect nici unui om, ca acestui dascăl, care nici odată nu a făcut politică în exercitarea misiunii sale.

Am făcut războiul și ne-a venit revizorul României Mari: Gheorghe Ghiață, zis Băluță.

La inspecție nu mi-a mai făcut nici o impresie. Omul acesta îmi reamintea o ședință rușinoasă la Tribunalul de Mehedinți, unde am văzut pe d-l Franasovici, avocat pe acea vreme, străduindu-se să dovedească că Băluță e om cinstit și că banca populară de la Lupșa a fost admirabil condusă de el, deși lipsa era lipsă și el era responsabil.

Mai îmi aduceam aminte că copilul meu, și el dascăl, fusese făcut prizonier cu Eroii de la Cerna și-mi povestea că la Crefeld, alătura de Sturza și alți trădători, era unul care semăna leit cu Băluță și asemănarea asta mă făcea să scuipe când ieșit din clasă, unde inspecția se rezumase să întrebe pe un copil să spună cât face 5×5.

A trebuit să-l primesc la masă, unde a băut binișor și-a luat provizii pentru drum trei pui fripiți, cinci vii și 4 sticle de vin vechi.

A plecat, iar condica de inspecție mi-a iscălit-o în alb.

A trecut și Viașu pe la Revizorat, prea bun la suflet pentru vremurile de după războiu; dar a trecut mai ales Barbătescu, care știa ce void, tăia cangrena până la os și ar fi făcut ca școala din Mehedinți să fie ceea ce trebuie, dacă Caracitița, care nu poate să sufere energia curată, nu l-ar fi mâncat cu ajutorul alături politicieni!

Revizoratul a devenit moșie sau Vlășie perpetuă: Bănescu Mișu de la Ploștina a devenit conducătorul și îndrumătorul învățătorimii mehedințene.

Eu l-am inspectat și m'am crucit când nu l-am găsit la școală la ora 3, unde am găsit toată clasa în păr, erau cu toții 6 copii.

Am trimis să-l scoale pe d-l Mișu și-a venit somnoros și bufănit. Copiii din clasa V-a știau pe de rost Tatăl nostru și adunarea fițrelor până la 10, încolo tucii.

Țăranii din sat m'au întâmpinat cu o petiție, în care se plân-

geau că d-l învățător se interesează prea mult cu embaticurile, iar unul mai nenorocit mi-a spus că d-l Mișu este rudă cu Vodă, care i-a dat 30 hectare din lunca Ploștinii pe 30 hectare de la Polul Nord sau Sud, după ce va lua ghiața pe care s'o împartă cu Băluță.

Ca firmă a corectitudinii l-a luat pe Guran de la Hoțu sau pe Hoțu de la Guran, așa mi-a spus un coleg, care cunoaște pe derost satele din Mehedinți.

Când a venit, a venit cu mașina. Mi-a cerut 500 lei pentru mașină, 500 pentru castelul învățătorilor de la București, 500 lei pentru banchetul stăpânului Ion, 10.000 lei aconto pentru cărțile lui Ion, și norocul meu că numai aveam bani mărunți nici la mine, nici la banca populară, că dracul mă lua!

E drept că m-a întrebat dacă ureau s'o fac pe nevastă-mea maestră și pe fică-mea directoare, dar, cum n'am căzut din preț, s'a dus, după ce a scris la condică că m'a găsit bine. A mâncat bine și a plecat cu o suplinitoare de la a l-a, pe care vara o vedeam, din când în când, în cârd cu 6 băieți noaptea pe prund în parcul rozelor.

Azi, revizorul, cred că numai știe nici să citească, doar scaderile, adunările și înmulțirile le mai știe aproximativ, împărțirea a dat ordin să o învețe numai subalternii!

Acesta e revizorul zilei de azi!

Doamne, Doamne! Unde ești, nene Mitică, să vezi ce a ajuns Revizoratul tău!

Un învățător bătrân care nu face politică.

Răspuns

la a II „iradea”, trimisă învățătorilor mehedințeni de către PAȘA IOHN, din Aleea Zoe 22 București.

Luând cunoștință cu smerită plecăciune de porunca trimisă nouă de eselența voastră, prin care ne arătați și nouă, păcătoșilor, cele trei concluzii ce le-ați tras la 26 Aprilie 1930, suntem prea fericiți că, cu venirea eselenții voastre în fruntea noastră, ne-am putut desmeteci din toropeala ce ne-a stăpânit atâtea zeci de ani și am devenit o forță culturală a maselor populare pentru rânduirea unui organism de conducerea județului nostru; că încercarea oamenilor politici de a avea legături cu noi a rămas vacs; că puținii colegi cari au vorbit ori au scris — pentru vreun blid de linte prezent ori viitor, — au remușcări când sunt puși în fața bunelor învățături de con-

ducere în societate, pe cari le-au primit dela profesorii lor (Guran Gh., Bănescu M. și Gheajă Gheorghie-Comision).

Fericirea noastră e și mai mare când știm că în fruntea *forței culturale* vă avem pe eselența voastră — acolo la Centru! — ajutat aici de luptătorul neobosit Guran dela Hoju!

Nădăjduim apoi că în fruntea *organismului de conducerea județului* veți pune iarăși oameni unul și unul: Băluță Comision, Severică, Petrișor, Onică, Borcoșică, Pajurică, și alle somilăți.

De asemeni suntem mulțumiți că ați dat gata toți oamenii politici: Vorvoreanu, Ioanid, Rădulescu, Danciu, la toți nu le mai plătește capul o ceapă degerată!

Toți colegii cari au mișcat în front au remușcări grozave!

Pentru aceste mari binefaceri pe cari ni le-a adus venirea eselenței voastre din Aleea Zoe, subscriu:

a) la înființarea unei bănci învățătorești la Mehedinți cu zece milioane capital, pe care să o

dați pe mâna vestitului casier *Gheorghie Guran dela Hoju*;

b) la înființarea urgentă a Căminului, prin vânzarea Casei Săceanu-Anineanu cu un *nou comision* și cumpărarea alteia mai potrivită cu numele și scopurile Asociației noastre, și cu un *comision* mai respectabil;

c) la plata unei subvenții dela Asociație, cât mai grasă, *Isvorașului*, pentru întocmirea unui repertor muzical;

f) la numirea unei comisii sub președenția lui Gh. Guran și M. Bănescu, care să studieze — fie și cu diurne! — mijloacele prin cari Comitetele școlare să ne sporească leafa când Statul nu poate;

g) și la hotărîrea ca *Comitetul Asociației* noastre să numească *persoanele de conducerea județului nostru*: prefectul, revizorul, protopopii, administratorul financiar, directorul dela pușcărie, etc. Să arătăm sus că putem și noi ceva!

B. Dumbravă
învățător

INFRUMUȘETAȚI ȘCOALA!

Pe lângă multele greutăți ce oferă serviciul de control aceluia cari primesc delicata sarcină de îndrumători ai învățământului, el prilejuește și puține avantajii de ordin sufletesc și profesional, între cari primul este cunoașterea în ansamblu a vieții școlii noastre primare.

Oprit în fața locașului de cultură, vizitatorul e impresionat întâiu de cadrul în care această instituție de educație își dezvoltă activitatea. Întâlnește ochiul său curte, grădina cu pomi și legume, vegetație bogată și ordine desăvârșită în jurul școlii, atunci înțelege că și între pereții ei pulsează viață și se făuresc suflute.

Munca din clasă se exteriorizează în rânduiala din curte și grădina, în lumea plantelor și a florilor, în pătucii de viață ce o inconjoară.

Să fim sinceri și să mărturisim adevărul: Școala noastră este cât se poate de tristă. Melancolia ei o dă pustietatea de arbori și de flori, deșertul dimprejur, necurătenia și neorânduiala. Ea nu are nimic apropiat de gospodăria și primitoarea ca să românească. Tristă și pustie, a rămas așa cum a lăsat-o zidarul și lemnarul.

Nimeni nu s'a silit să o facă mai plăcută, mai primitoare. Rău gospodărită, ea a fost totdeauna carceră și loc de silă pentru neastâmpărul și libertatea copiilor.

Nici o inimă copilărească n'a fost înbiată către ocările ziduri ale școlii. Toată sburdălnicia lor s'a risipit pe silnicul drum ce duce la casa lui Pitagora și a miraculosului Abecedar. Nimic nu este acolo care să-i atragă; de aceea niciodată ei n'au făcut acest drum cântând, ci de multe ori suspinând sau oftând — fiind împinși, ocăriți și bătuiți de adulții ce nu cunosc copilăria. — Totdeauna îi vezi plictisiți, pentru că la școală nu găsesc posibilitatea unui joc, a unei plimbări printre verdeață, o serbare copilărească, o umbră răcoritoare, un parfum

de floare, un ciripit de pasăre ori un zumzet de albină.

Și ce e mai trist, în casa aceea a silei, înfășurată în tăcere, lipsește și vrăjitoarea iubire a dascălilor, singura putere care cu nebiruit farmec poate atrage sburătoarea inimă a copiilor.

Către o infrumusețare a școlii trebuie să se îndrepte viou fantezia și silința învățătorilor.

Dar sunt sigur... din toate părțile se vor auzi murmure, se vor ridica proteste: Nu avem cu ce... ne lipsesc mijloacele... dați-ne fonduri.

Piedica cea mare nu este aceasta, ci alta. Stăm pe loc, nu ne frământăm. Privim cu nepăsare răul și nu ne doare în suflet de consecințele lui. Așteptăm totul de ori unde — numai dela noi nu. Nici indemnul și nici gândul cel bun nu țâșnește spontan din inima noastră ci și pe acestea le așteptăm tot dinafară. „Să facă statul“, aceasta e formula de eschivare.

Stând pe loc și așteptând totul dela alții ne asemănăm cu piatra pe care o acopere mușchiul. Dar nu!... Învățătorii trebuie să fie ca piatra glorioasă rostogolită de torentul înfierbântat al stâncilor.

Cine nu jertfește ceva din al său, bani și muncă, timp și gânduri, acela n'are viou în el sentimentul nevoilor țării și nu-și dă seama de valoarea și trăinicia operii ridicată cu truda celor mulți. Ceea ce e făcut de noi și prin noi ne e mai drag și mai scump. Fără apostoli nu triumfă nici o idee.

Să pornim la lucru. Prima grije este împrejmuirea cu gard a curții și grădinii școlare. O curte răvășită este nota nedemnității, iar o curte desgrădită care permite vitelor să se frece de zidurile școlii și porcilor să rime la temelia ei, e accentul viou al lenoviei sufletești, al disprețului de frumos, al sălbăticiei care se împacă bine cu ruina și pustiu.

În regiunea muntoasă și deluroasă, unde abundă lemnul și nuielele, împrejmuirea se face cu puțină cheltuială și lipsa ei nu e iertată nici la cumpăna judecării din cer. La câmp se poate țărături cu șanț, pe marginea căruia să se planteze salcâmi atrăgători de albine, cari, îngroșându-se, vor deveni stâlpii gardului de scânduri.

Curtea unei școlii trebuie să fie un viu album de arbori, de răzoare, de drumuri pietruite, iar grădina un muzeu natural de plante cultivate de mâinile subțiri ale școlarilor în legătură cu programa de învățământ, pe care o întregeste.

Cei ce se mulțumesc a semăna grădina școlii cu orz sau ovăz gândindu-se la profit material, ignorează intenționat rostul ei educativ, uită că ea e cea mai însemnată ramură de învățământ, că e însăși sinteza învățământului.

La ușa de intrare să străjuiască doi pomi, doi trandafiri, doi lilieci înfloare, iar pe albul nepătat al pereților să se ridice trunchiuri lipicioase de iederă și hameiu.

Intrat în sanctuarul științei, micul cărturar trebuie să admire lumea zugrăvită din tablourile ce împodobesc simetric pereții proaspăt văruiți ai claselor, să mângâie florile din fereastră, să se instruiască cetind maximele și sentințele rânduite cu chibzuială de învățătorul care a înțeles că orice creștere morală se întemeiază pe maximă, nu pe disciplină însoțită de amenințări și pedepse; să respire aer primenit și ozonat de lumea plantelor dinafară și să înviezeze de lumina și raza solară ce trebuie lăsată să pătrundă neselit prin streveziul geamurilor limpezi ca cristalul.

Prin frământarea de cuget și de brațe a învățătorilor și școlarilor, școala primară a României se poate schimba ușor într-o minunată casă primitoare, spre care să se îndrepte cu drag pașii celor chemați a primi lumina.

Trudiți-vă și bucuria succesului va răsplăti ostenelele voastre!

C. Văduva,
Subrevizor școlar

XX

Plata salariilor învățătorilor mehedințeni

Plata salariilor învățătorilor dela Mehedinți cu noul sistem al ordonanțării sumelor pe numele revizorului școlar, a devenit un scandal. Zilnic vezi pe străzile Severinului, pe sala palatului de justiție, unde este așezat Revizoratul Școlar și pe strada unde locuiește revizorul școlar zeci de învățători și învățătoare din toate unghiurile județului.

Unii așteaptă câte 3-4 zile în șir să dea ochi cu revizorul școlar, care nu se vede, căci e dus foarte des la Ploștina. Unii învățători spun că salariul lor pe luna Aprilie, încasat de revizor dela Administrația financiară încă dela începutul lunii Maiu, a fost dat prietenilor *Caracatiței gheșiste* în contul salariului pe Maiu, iar ei sunt făcuți să se bântue prin Severin și să aștepte pe străzi după banul lor. Nu ne mirăm de cinismul revizorului ocupat veșnic cu *mașina*, cu *afacerile dela Comitetul școlar județean* și cu alte „negustorii“, dar ne mirăm mult de autoritățile școlare superioare acestui revizor, cari văd toate aceste neajunsuri și scandaluri săvârșite cu drepturile legitime ale învățătorilor și nu iau nici o măsură de îndreptare.

Noi am arătat și în numerile trecute că singura soluție practică e ordonanțarea salariilor dela Directorat pe școli, sau, cel mult pe numele directorilor dela centrul comunelor politice (21 rurale) și pe numele directorilor dela școlile din comunele urbane.

Eră mai practic sistemul vechilor chitanțe decât actualul sistem-scandal.

Cerem stăruitor d-lui *inspector școlar Ion Cioclov*, cunoscutor al nevoilor învățătorești, să fie mai energic și să stăruiască la Directorat să înceteze scandalul cu plata salariilor învățătorilor mehedințeni.

Ș. N.

XX

Problema orientării profesionale

Pedagogia românească, dacă putem întrebuința acest termen, nu s'a depărtat prea mult de teoria herbarliană, importată la primele începuturi de educație în România. A rămas până astăzi o dogmă inviolabilă în concepul educativ la noi, socotind fenomenul intelectual primordial, iar stările afective și active niște derivate ale acestui fenomen. Pedagogia modernă pusă sub controlul științei a răsturnat această teorie și a pus activitatea, fenomen primordial, care prin reacțiune inconștientă dă naștere conștiinței. Activitatea ca bază a educației pe lângă că se asociază cu ultimele descoperiri științifice din domeniul psihologiei copilului, este bine primită și de societate, care are interes să pregătim copilul pentru viață, nu pentru teorie. Viața privită în ansamblu n'ar fi decât o repartizare de activități potrivit aptitudinilor indivizilor, cari print' o e-

ducație bine îngrijită satisfac principiul diviziunii muncii.

În țările cu tradiție pedagogică, diviziunea muncii după aptitudini a fost studiată cu multă pricepere, în biurouri anume pregătite, unde s'a aplicat metoda testelor cu un succes nebănuit. Această selecționare pornește din primele clase primare și se prelungește până când elevul și-a găsit activitatea potrivit predispozițiilor sale. Nu se neglijează nici educația formală, dar i-se dă un rol secundar. Nu există tradiție că dacă cineva s'a născut din părinți bogați, să urmeze numaidecât universitatea, pentru a ocupa cine știe ce rang politic.

Dacă elevul are aptitudini intelectuale superioare, chiar dacă este sărac, statul îi pune la dispoziție toate mijloacele pentru perfecționat. Majoritatea profesioniștilor acolo, ca și la noi, o formează meseriașii diferitelor

ramuri de activitate. Procedul este foarte simplu. Profesorul conduce elevii prin diferite ateliere și-i lasă în voia lor să-și aleagă singuri ocupația de mai târziu. Cu timpul se leagă simpatie între elev și obiect și astfel se soluționează problema orientării profesionale.

În America, fiecare își cunoaște până la perfecție rolul său în angrenajul social. Până în prezent, noi persistăm în cadrul teoriei orientării profesionale, realizările practice fiind departe. Prin noua lege a învățământului primar se așază în mică măsură orientarea problemei profesionale, mai ales în cursul supra primar.

Lipsa de ateliere, iar cele existente greșit distribuite, neînându-se seamă de regiune și cerințele locale, nu fac altceva decât discreditează profesionalismul manual. Mai punem la aceasta și spiritul funcționăresc al rasei noastre, care evită cu încăpățănare lucrul manual, mulțumindu-se mai bine să îndure mizeriile unui biou sârăcăcios. Pericolul funcționăresc ne amenință din zi în zi și face să se însușiască avuțiile țării noastre în mâinile străinilor. Copiii dela sate, fie că sunt apți pentru școlile secundare-intelectuale, fie că nu sunt, alegă pe întrecute la aceste școli, pentru formare de carieri funcționărești. Se întâmplă și aici un proces destul de trist, întrucât majoritatea fiind elemente slabe, după ce urmează câțiva ani, sunt siliți să părăsească școala și să apuce căi lăturale.

Severitatea examenelor din ultimul timp, la toate școlile secundare, are

ceva din problema orientării profesionale, dar trebuie făcută cu strictețe mai ales în momentul admiterii în aceste școli.

Pe lângă factorul intelectual mai contribuie și buna stare materială, pe care puțini o au, așa că nu sunt capabili să ducă greul până la sfârșit.

La principiul pedagogic: „activitatea să corespundă individualității”, mai trebuie adăugate și mijloacele materiale, așa ca să fie o deplină armonie pentru a forma un tot.

Ne trebuie un efort de jos în sus, așa că învățătorii dela sate ar avea un rol principal în aducerea la îndeplinire a acestui imperativ al timpurilor în care trăim. Procedul așa ziselor foi de orientare profesională, unde elevul este pus de către învățător să scrie ce fel de ocupație îi place este nepractic și nepedagogic, deoarece fie că este scris din imaginație, fie că este sugerat de cei dimprejur. Elevul trebuie pus să acționeze, fiindcă numai atunci mobilul intern se manifestă în toate laturile sale.

Nu mă îndoesc că și la noi peste câteva zeci de ani, când concurența vitală va fi pe o scară întinsă, nevoia va forța pe individ să se conforme principiului diviziunii muncii, așa că ceea ce astăzi sunt proiecțiuni atunci vor fi necesități. Problema orientării profesionale văzută din acest unghi este incompletă. Mai are și alte influențe asupra individului și aume: din punct de vedere fizic, intelectual și moral, cari toate converg spre formarea personalității.

P. D. I.

OBOSEALA INTELECTUALA.

(continuare și sfârșit)

Oboseala mintală și alte cauze obiective.

Vom încerca să arătăm câteva din ele.

Am spus că atențiunea încordată și forțată produce oboseala intelectuală. Și atunci o privire asupra atențiunii. Atențiunea devine cu timpul o forță interioară care se fortifică în timp. La copii, ea nu e decât un sclavaj intelectual, care se adaugă spiritului la o impresiune din afară, la o senzațiune dominantă. Și iată pentru ce îi obosește caracterul arid al studiului pe care noi îl impunem, ariditatea abstractului cu care vrem să nutrim o atențiune născândă, care n'are plăcere decât pentru cunoștiințe concrete. Mai este și neîndemânarea profesorului care întrebunțează rău metoda, prezintă lucruri grele sau expune rău lucruri ușoare.

A. Bain în tratatul său despre suflet și corp zice: „Prin lucrarea atențiunii, fibrele nervoase și celulele substanței cenușii a creierului suferă o schimbare, care puțin câte puțin slăbește puterea lor”.

Și memoria se apără contra oboselii intelectuale. Lasă să scape de unele cunoștiințe, adică uită. Uitarea nu este o boală a memoriei, este o condițiune de sănătate și de viață.

De asemeni nu trebuie să le dăm acasă prea mult de scris și de învățat, căci mulți n'au posibilitatea de a-și face lecțiile considerând că și nemulțumirile din familie și viața grea contribuiesc mult la oboseala minții. Dar nici să le dăm drumul cu toate lecțiile învățate din clasă, iar nu e

bine, că 'i facem leneși, și nu le dăm nici posibilitatea de a-și frământa singuri mintea.

Oboseala intelectuală se produce mai repede la cei mai puțin culti și la cei atinși de o slăbiciune a sistemului nervos.

Asupra oboselii influențează vârsta. Obosim mai ușor la o vârstă mai înaintată.

Se discută de asemenea dacă oboseala se produce mai repede la copiii mai puțin inteligenți. Unii sunt de părere că ei, lucrând mai puțin, obosesc mai puțin. Mai ales cei leneși cari nu lucrează mai de loc, nu obosesc aproape de loc. Totuși supuși la munci egale, cei inteligenți obosesc mai puțin. Prin urmare, inteligența opune rezistență oboselii. Cu toate acestea, ei obosesc cei mai mult, căci luați de plăcere pentru studii nu observă oboseala. La aceeași muncă deci, oboseala nu se produce în acelaș fel, deosebindu-se prin aceasta mai multe tipuri, mai mult sau mai puțin rezistente la oboseală.

Anotimpurile ar fi și ele un factor ce contribuie la oboseala minții. De asemenea diferitele momente ale zilei, cum ar fi timpul când se face digestia, adică în primele ore după masă. Copiii puși să învețe atunci obosesc foarte ușor.

Poziția corpului contribuie la oboseala minții. Asta pentru că activitatea minții este strâns legată de circulația sângelui în creier. După cum suntem culcați sau în picioare, sângele se duce

în cantitate mai mare, sau mai mică la creier. Cercetătorii au observat că atunci când stăm culcați, asociația ideilor se face mai repede și mai clar.

Această nevoie de a-și duce sângele la creier o simt unii copii cari 'și lasă din când în când capul pe bancă! Volumul creierului crește în timpul muncii intelectuale.

Un alt factor ar fi alimentația. Vegetarianii afirmă că ei obosesc mai greu decât carnivorii. Asta din cauza că alimentele vegetale produc mai puține toxine decât alimentele carnivore. Când oboseala începe, se produce în sânge o îngrămădire a materiilor otrăvitoare produse de munca nervoasă sau mușchiulară, care împreună cu toxinele regimului carnivor, obosesc mai repede pe aceștia din urmă.

Pentru aceeași cauză a oboselii s'au cercetat și obiectele de studiu. Matematica este în primul rând producătoare de oboseală mentală.

Tot foarte obositoare este și memorizarea mecanică. Pentru aceea, când copiii inteligenți și cei mai puțin inteligenți sunt supuși la aceeași probă, cei mai puțin inteligenți obosesc mai mult, căci sunt forțați să citească de mai multe ori aceeași lecție.

Și lucrările fizice influențează asupra minții. În primul rând gimnastica, pentru că se face munca dublă. Atențiunea și vioiciunea mișcărilor se raportează minții pe când mișcărilor se fac de către fizic.

Obosesc în acelaș timp și intelectul și fizicul. Prin urmare nu poate fi socotit ca ceva recreativ. Mai ales gimnastica cu salturi, care stingherește și circulația sângelui și bătăile inimii. În vechime se credea că gimnastica recrează intelectul, pe când din contră îl obosește. Se produc toxine din două direcții, din direcție nervoasă și din direcție mușchiulară care imbibă suficient și intelectul și fizicul, ca să nu mai fie instare de altă lucrare serioasă dupe aceia. Atât oboseala intelectuală cât și cea fizică au influența asupra nutriției, eliminărilor organice, circulației sângelui, sensibilității, respirației, forței mușchiulare, temperaturii corpului, presiunii sângelui, etc.

Atât oboseala intelectuală cât și cea fizică se măsoară acum prin diferite procedee. Procedeele sunt de două feluri: directe și indirecte. Procedeele directe sunt acelea prin cari oboseala intelectuală se măsoară cu ajutorul muncii intelectuale, iar cele indirecte arată schimăările pe cari le aduce oboseala intelectuală în diferitele funcțiuni; ca sensibilitate, energie mușchiulară, numărul bătăilor inimii, funcțiunea sângelui, etc. În procedeele directe intră: *procedul dictărilor, numărarea literilor, calculul, copierea literilor, procedul reconstituirii temelor, procedul memorizării. În procedul dictărilor se dictează copiilor și înainte de clasă și după clasă aceeași bucată. Se lasă la o parte greșelile provenite din neștiință și se consideră numai cele provenite din neatenție, punându-se la socoteală și răsăturile și ștersăturile*

cari se înmulțesc odată cu oboseala.

In numărarea literilor, proba se face înainte și după lecție. Se taie sau se numără literile într'un text tipărit și cu cât se taie sau se numără mai multe într'un timp stabilit, cu atât oboseala este mai mică.

Procedul calculului. Se dă copiilor foi de hârtie, pe cari sunt tipărite socotelile ce vor avea să facă. Se ține socoteala de timpul întrebunțat de fiecare elev și de calitatea lucrării.

Copierea literilor e o experiență ușoară și care se poate face cu un număr mare de elevi.

Învățătorul scrie pe tablă un număr oarecare de combinațiuni de litere. Copiii au un termen fix pentru a le copia. Experiența se face în deosebite timpuri ale zilei, dimineața, după amiază, seara. Oboseala se constată după numărul greșelilor și lipsurilor.

Procedul reconstituirii. Se dă copiilor un text scris din care lipsesc unele vorbe sau silabă. Elevii trebuie să completeze textul cât se poate de repede. Cu elevul este mai obosit cu umple mai puține lipsuri și mai multe greșeli.

Procedul memorizării constă în a ceti elevilor o serie de cifre, pe cari ei trebuie să le transcrie imediat. Greșelile sunt cu atât mai multe, cu cât atenția copiilor era mai obosită în momentul când li se citea seria.

Procedeele indirecte sunt mai multe și sunt reprezentate prin aparate. Ele sunt: stigmografele, pletismografele, cronometrele, stigmomanometrele, algesimetrele, ergografele, dinamometrele, cefalometrele, esteziometrul, etc. Cel mai cunoscut este *esteziometrul*. El este reprezentat printr'un compas. Măsurarea oboselii se face cu ajutorul celor 2 vârfuri. Depărtarea între vârfuri începe dela o distanță numită „Pragul lui Weber”. Aceste vârfuri se aplică pe pielea mâinii sau în ori care alt loc de pe corp. Când copiii vor fi odihniți, vor percepe deosebit cele două vârfuri; când sunt obosiți, vârfurile se confundă și pentru a le deosebi trebuie să se mărească distanța între vârfuri.

În acest fel se poate măsura oboseala în milimetri.

Algesimetrul măsoară oboseala intelectuală prin sensibilitatea la durere. Asupra sensibilității la durere nu sunt bine înțeleși. Binet spune că la oboseala intelectuală sensibilitatea la durere scade; alții susțin că sensibilitatea la durere crește.

Dinamometrul măsoară oboseala intelectuală prin oboseala mușchiulară. Ergograful lui Mosso înregistrează felul în care obosește fiecare individ.

Atât procedeele directe cât și cele indirecte sunt criticate ca fiind supuse interesului celui supus experienței. Mai sunt supuse exercițiului, adică obișnuinței. Prin urmare se poate constata că după o sfortare intelectuală, spiritul obosește, dar nu se poate fixa cifra absolută în care obosește un anumit studiu.

Pentru odihna copiilor s'a pus între ore recreația. Și aci este discuție, dacă recreația trebuie să fie de opt sau de cincispre-

zece minute. Somnul ar fi ca și oboseala, o funcțiune de apărare, spre a împiedeca omul să ajungă în faza de istovire.

Experiența a dovedit că *variația exercițiului* produce mai puțin oboseală. Asta strică monotonia clasei, care este o mare inamică a atenției. Contra oboselii mai luptă *interesul* și atunci intervine *școala activă*, care tinde să obosească cât mai puțin și să desvolte din materia predată, toate facultățile sufletești ale copilului. Asta depinde mult de felul cum învățătorul știe să aplice metoda.

Prin urmare, deși ni se pare ciudat, când suntem puși ca să învățăm copiii, nici odată să nu-i forțăm a învăța ce nu pot pricepe; să-i ajutăm și atât.

Astfel Bossuet, educatorul lui Ludovic XV-lea deși scrisese opere admirabile pentru instrucția și educația elevului său totuși acea instrucție fu nulă. N'a știut să se coboare până la sufletul lui. Rezultatul a fost că viața lui la 40 de ani o petrecea zile întregi cu capul rezemat pe coate, cu ochii fixați pe o masă goală și cu urechile astupate.

Bossuet n'a făcut altceva decât să-l obosească și să-l facă abătut. Prin urmare, în instrucție, ceia ce face învățătorul e puțin lucru și că numai ceia ce ajută pe elev să facă, este totul. Pedagogul poate să înăbușe intrucâtva înclinarea la lene, la îndărătnicie, dar niciodată să îndemne cu sila. Trebuie să învățăm pe copil să lucreze fără a obosi.

P.

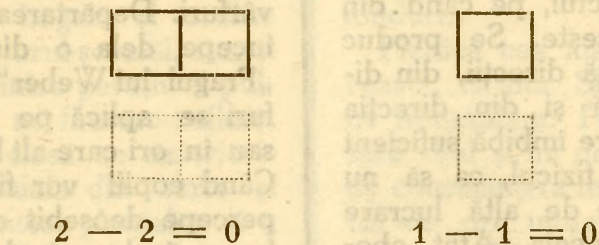
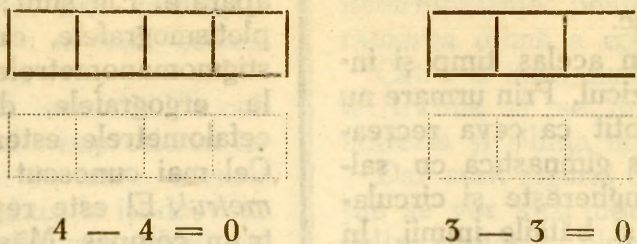
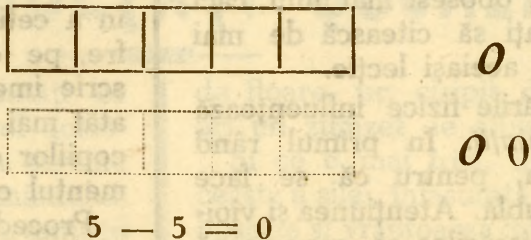
ZECE. — SISTEMA DECADICĂ.

Demonstrațiuni practice.

Pentru aplicarea principiilor expuse în articolul d-lui Marin Florescu referitor la *zece și sistema decadică*, dăm mai la vale două lecțiuni din manualul de aritme-

tică pentru clasa I al d-sale în colaborare cu d. Ilie Jianu și subsemnatul, însoțite de câteva observări metodice:

1. Formarea și scrierea noțiunii de zero.

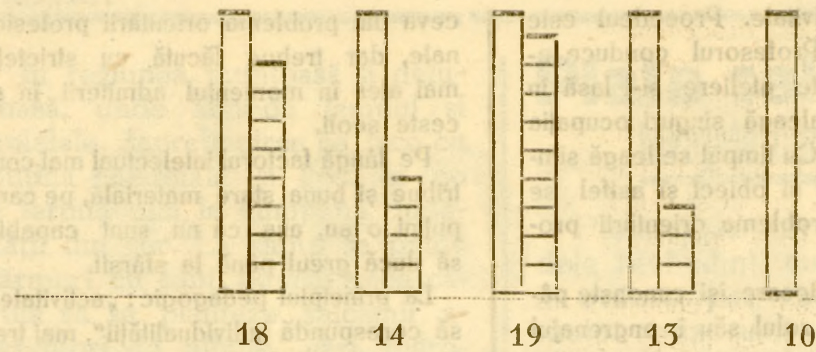
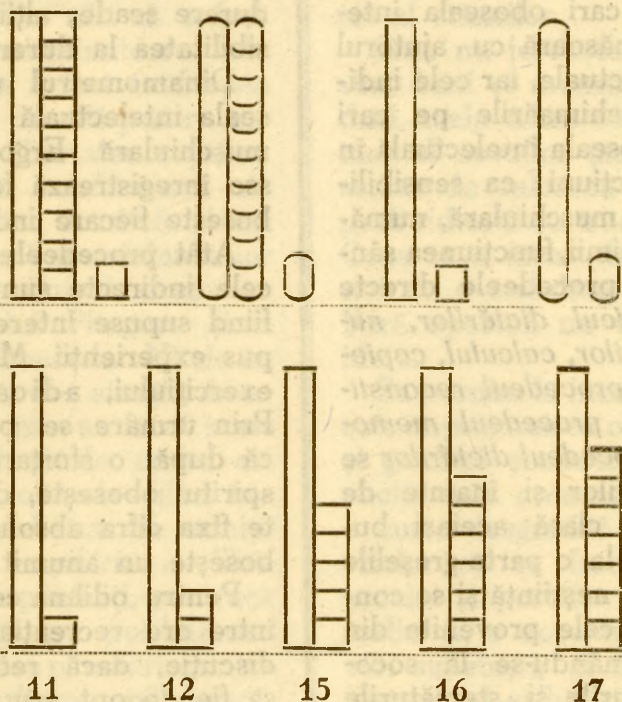

Observări metodice: Ca material didactic s'au folosit cutiuțe în forma unor cubulețe. Operația se săvârșește intuitiv, ridicându-se cu mâna cutiuțele după ce au fost așezate pe masă și s'au numărat de elevi. Rezultatul — diferența — este desemnată în de-

semn prin locuri goale — puncte și notat cu cifra 0 făcut cu mâna și cu liparul. Scrierea lui zero se tratează ca și scrierea oricărei cifre.

Procedeul lecțiunii același ca și la celelalte scăderi.

2. Formarea și scrierea numărului zece.

Observări metodice: La tratarea noțiunii de zece, folosim ca material didactic tot cutiuțele — cubulețele și roțițe: zece cubulețe ori zece roțițe pentru *noțiunea de zece ca mulțime* și o prismă ori un cilindru mare cât șirul celor zece cubulețe pentru *noțiunea lui zece ca unitate nouă*.

Scrierea numerilor cu zeci și unimi.

Elevii construiesc cu materialul întrebuițat numere din *un zece* și *o unime* și se scrie: *unimea* întâiu, apoi *zecile* la stânga unimii; așa se continuă formarea și scrierea numerelor formate dintr'un *zece* și fiecare unime; la

Zicem: a) La nouă cubulețe mai punem un cubuleț și formăm un *șir de zece cubulețe*; la nouă roțițe mai punem o roțiță și formăm un *șir de zece roțițe*.

b) Zece cubulețe (roțițe) fac un șir lung cât un baston numit *zece*, care e tot unu, însă mai mare.

urmă se scrie *zecile* singur fără unimi, folosindu-se cifra 0.

Apoi se fac și scriu operațiunile de compunere și descompunere a lui *zece*.

Sava Bărbătescu.

Gramatica în școala primară

În ciclul de cunoștințe, cari urmăresc să învețe pe copil limba românească, intră și *gramatica*. Materia de gramatică, prevăzută în programa școlii primare, are de scop să facă pe elevi a-și da seama de *forme corecte ale limbii și a le aplica aceste forme corecte în vorbire și în scriere*.

Gramatica este deci o culegere de reguli, la cari au ajuns înaintașii noștri prin o lungă observare și cari reguli trebuiesc cunoscute pentru a vorbi și scrie corect.

Metoda. Cu toate că regulile limbii au fost găsite după lungi și repetate cercetări asupra graiului vorbit de înaintașii noștri, pentru a fi pricepute de elevi, aceste reguli trebuiesc scoase și cu ei din exemple, prin cercetarea proprie a lor.

Alegerea exemplilor are un rol important în predarea acestui obiect.

Unii metodiști întrebuițează exemple dictate de-a gata, pe cari elevii le cercetează și din ele scot regula gramaticală. Alții cetesc cu elevii texte de lectură și apoi din aceste texte aleg exemple potrivite pentru a fi cercetate ca din ele să scoată regula ce au de dat.

După principiile școlii active, care prelinde ca viața sufletească a elevului să activeze la pășirea oricărei legi, noi credem că exemplele trebuiesc găsite de elevi sub conducerea înțeleaptă a învățătorului, dintr'o discuțiune angajată într'un domeniu cunoscut: din observări zilnice ale elevilor, ori din expunerea materiei învățată la celelalte materii de învățământ: religie, istorie, geografie, etc.

Unii metodiști mai susțin că trebuiesc găsite de la început un anumit număr de exemple — ce trebuiesc scrise pe tablă și apoi cercetate (analizate).

Noi susținem că fiecare exemplu odată găsit trebuie și cercetat pentru constatarea notelor ce trebuiesc regulii de predat.

Se scot atâtea exemple câte nevoia cere pentru clarificarea regulii ce este de predat, căci numai gradul de pricepere al elevilor ne arată numărul exemplilor de predat și apoi tot ce este prea mult, plictisește și scade puterea de activitate a școlarului. Din pricina aceasta găsim nepractic alegerea textelor de lectură pentru scoaterea regulilor gramaticale.

Exemplele date în manualele noastre de gramatică de clasa III și IV pot servi ca un indiciu sau ca o sugestie pentru învățător în angajarea conversației cu elevii, pentru scoaterea exemplilor potrivite. Aceste exemple sunt găsite din domenii cunoscute bine copiilor, toate formează un tot bine legat, și pot fi găsite ușor de elevi la sugestia întrebărilor învățătorului.

Cercetarea exemplilor pentru scoaterea notelor specifice ce intră regula de predat este lucrare de căpetenie în predarea unei reguli sau noțiuni gramaticale. După găsirea exemplilor se cercetează la început lucruri cunoscute bine de elevi; când se încearcă însă căutarea notelor specifice ce intră în regulă, ele trebuiesc bine clarificate, spre a fi o punte ușoară de asocierea tuturilor exemplilor în noțiunea de predat.

Unii metodiști au dat importanța cuvenită în manualele lor cercetării acestor note. Și noi în manualele noastre am căutat să arătăm întotdeauna *nota nouă* de cercetat în fiecare exemplu.

Regulile și noțiunile gramaticale trebuiesc formulate cât mai clar, pentru a putea fi ușor folosite și cu vorbe cât mai puține, ca să poată fi memorizate ușor.

La darea unei noțiuni se citează *indivizii cercetați*, se înșiruesc *notele specifice găsite comune* la cercetarea făcând și se dă *noțiunea*, evitându-se orice alte vorbe explicative.

Aplicarea cunoștințelor are o importanță tot așa de mare în în-

Scrisoare de mulțumire

Onor Redacție,

Rog a face loc în ziarul *Do. rândurilor de mai jos, prin care pe această cale publică, aduc cele mai recunoscătoare mulțumiri Domnilor Doctori militari Neron Stroescu și Pandelie I. Pleniceanu din T.-Severin, cari, printr'o devotată asistență medicală și printr'un rațional tratament, au reușit să-mi scape copilul meu din ghtarele unor complicațiuni, cari duceau la moarte sigură.*

Cu o tehnică chirurgicală vrednică de admirat au făcut două operațiuni grele asupra copilului: una la abdomen pentru puroi în profunzime și alta la torace pentru puroi la ficat și au bravat toate complicațiile provenite dintr'o apendicită acută, cari cu persistență tindeau să ducă la un desnodământ fatal.

Astăzi, copilul este complet sănătos și refăcut fizicește, grație acestor doi doctori iscusiți.

Este o adevărată fericire pentru orașul Severin și pentru județul nostru că dispun de aceste două elemente tinere, cari, în curent cu noile descoperiri și metode ale medicinei moderne, se dublează admirabil pentru combaterea ori cărei boale, obținând rezultate ferice.

Încă odată le mulțumesc din adâncul sufletului și le zic din toată inima: Onoare lor și corpului medical din care fac parte.

Cu toată stima,

Pr. N. Niculescu
Pătuleie-Mehedinți

1930, Maiu 16.

—XX—

Pagini de folclor.

*Gheorghe, Petcu și Dumitru
Și cu Ghiață decalitru
La alegeri se pricep
Când au pus gura la cep.
Dă-i Ciortane, dă-i la mir
Și-l caută la chimir!
Dă-i Gurane, dă-i Saidac,
Că la șefi așa le plac!
Trage-i, vere, o 'njurătură
Ca la Lupșa 'n bățătură.
Vezi, Gheorghită, te pripește
Condica de-o șterpelește
Și așează bățăuși
Prin colțuri și pela uși,
Toți cu mâna pe pistoale,
Pe ciomege și pumnale,
Iar la mijloc advocați
Din cei mai civilizați,
Să apere pe fărtați
Și să fie buni de gură
Să apere pe-ai de fură,
Pe-ai de mint și pe-ai de 'njură,
Căci cu toată țuicăneala,
Vă alegeți cu mardeala,
Dacă grije nu purtați
Lucrurile să forțați,
Că vă pun Bobeii, frate,
Caracatița pe roate
Cu gheruțele tăiate,
Cu limbuțele scurtate
Și cu buzele umflate,
Ei iau voturile toate,
Că-s cinstiți și au dreptate.*

Versuri culese de
un tânăr învățător.

—XX—

TEME. 1. Cetiți frazele următoare și spuneți propozițiunile din cari sunt formate:

Oaspeții caselor noastre, cocostârci și rândunele și-au părăsit cuiburile și-au fugit de zile rele. Frunzele cad, zbor în aer și de crengi se deslipesc. Soarele iubit s'ascunde, iar pe sub grozavii nori trece-un cârd de corbi iernatici. Ziua scade, iarna vine, vine pe Crivăț călare. Vântul șueră prin hornuri și răspândește înfiorare.. Boi rag, caii nechează, câinii latră la un loc. Omul trist cade pe gânduri și s'apropie de foc.

2. Formați fraze din propozițiunile scrise în dreptul fiecărea din literele următoare:

a) Ziua ninge. Noaptea ninge. Dimineața ninge iară.

b) Dar ninsoarea încetează. Norii fug. Doritul soare strălucește. Desmeardă oceanul de ninsoare.

c) Iată o sanie ușoară. Trece peste văi.

Ajun se scoală de dimineață, se duc cu colinda și adună colaci și alte daruri.

Observări. În gândirea din exemplul întâiu, se vorbește despre subiectul *copiii* și se spune: *iau săniușele și merg la săniuș*. Sunt două predicate (iau și merg). Această gândire este exprimată deci prin două propozițiuni, strâns legate între ele.

La sfârșitul gândirii întregi s'a pus punct (.)

Și gândirile următoare nu sunt exprimate numai printr'o propozițiune, ci prin mai multe, căci în exprimarea fiecărei gândiri găsim mai multe predicate.

După exprimarea întregă a fiecărei gândiri s'a pus punct (.)

De ținut minte. O singură gândire exprimată prin mai multe propozițiuni se numește frază.

Numărul propozițiunilor din frază se cunoaște după numărul predicatelor.

Și după frază se pune punct (.)

Darea afară a Hoțului dela Hoțu din Comitetul Școlar Județean

În sfârșit, după ani de jaf în averea Comitetului județean unde Hoțul ae Gheorghe Guran operă ca în codrul Vlăsiei, fără ca cineva să fi crâcnit o vorbă împotriva acestui obraznic îndrăzneț și nesățios, s'a găsit un om cinstit și energic care să ceară stăruitor Casei Școlilor să-l dea afară. Casa Școlilor prin ordinul No. 12513 din 13 Maiu 1930 a dat afară din funcția de președinte al acestui Comitet pentru incorectitudini pe Gheorghe Guran.

Noi însă știm că G. Guran a ordonanțat pe seama lui și a lui Bănescu sume enorme din averea Comitetului fără aprobarea celorlalți membrii ai Comitetului și fără justificarea sume-

lor cheltuite. Am semnalat câteva din aceste sume într'un număr trecut al foii. Ne mirăm însă cum autoritatea școlară, care l-a îndepărtat, nu anchetează urgent aceste fraude și nu dă pe mâna Parchetului pe acești incorecți administratori! Nu se poate găsi un om expert contabil, care să verifice împreună cu întreg Comitetul gestiunea lor și să-i trimită la locul cuvenit celor necorecți?

Dacă va întârzia această clarificare, vom fi nevoiți să revenim noi asupra acestor nereguli cu date mai precise, cu nume noi și cu multe detalii asupra celor ce s'au petrecut de ani de zile la acel Comitet — vistieria Caracatiței.

Noutăți didactice.

Cu începutul anului școlar 1929 | 930 au apărut în editura „Ramuri” Craiova următoarele manuale de curs primar:

Marin Florescu, Ilie Jianu,
Sava Bărbătescu:

- Aritmetica pentru clasa I.
- Aritmetica pentru clasa II
- Aritmetica pentru clasa III
- Aritmetica pentru clasa IV
- Gramatica pentru cl. III.
- Gramatica pentru cl. IV.
- Cetire pentru cl. IV.
- Caet caligrafie pt. III și IV.

Pentru anul școlar 1930 | 931 sunt sub tipar la editura „Ciornei” București, de aceiași autori, toate manualele de mai sus precum și următoarele noi manuale:

- Cetire de clasa II și III.
- Geografia jud. Mehedinți pt. cl. II.
- Geografia României pt. cl. III.
- Geografia Continentelor pt. cl. IV.
- Caligrafii pentru clasele I și II.

vățarea regulilor unei limbi ca și găsirea sau formarea cunoștințelor. La diversele aplicări, elevul cercetează regulile învățate dacă sunt ori nu aplicabile și apoi pe baza lor înfăptuește și el forme ale cugetării lui în conformitate cu regulile învățate.

Și aici, principiile unei activități sufletești ne impun să cercetăm — bine înțeles în texte potrivite la început — cât mai mult aplicarea regulii învățate, iar după ce copilul și-a înmulțit indivizii (exemplele) ce intră în noțiunea ori regula învățată, să trecem la partea constructivă a înfăptuirii, punând pe elev a găsi el exemple potrivite pe baza regulilor învățate.

Sunt deci două metode de aplicare: unul cercetător (adecă al faptelor reflectate) și altul constructiv (adică al faptelor proiectate).

Vom da mai la vale două lecțiuni din manualele noastre de gramatică de clasa III și IV, pentru a învedera principiile arătate în acest articol.

Verbul.

(lecție din trimestrul III la cl. III)

Exemple. Soarele răsare. Plugarii înjugă boii. Ei merg în țarină. Plugul taie brazde lungi. Pe câmp sunt multe pluguri. Plugarul este vesel. La amiază, soarele este dogoritor. Plugarii se odihnesc.

Observare. Vorba răsare arată lucrarea unui lucru. Vorba înjugă arată lucrarea unor ființe. Vorba sunt (împreună cu vorbele multe pluguri) arată firea unor lucruri (adecă a fi). Vorba este (împreună cu vorba dogoritor) arată starea unui lucru. Verbele se odihnesc arată lucrarea unor ființe.

De ținut minte. Verbele cari arată lucrarea, firea ori starea ființelor și lucrurilor se numesc verbe.

Cari vorbe se numesc verbe? Spuneți verbele din exemplele de mai sus!

TEME 1. Cetiți bucata următoare și spuneți verbele:

Uliul la vânat.

Un uliu ieși la vânat. El zărește în depărtare o vrabie în zbor. Repede se îndreptează către ea.

Când eră să o prindă, vede un porumbel pe craca unui dud. Părăsește numai decât vrabia și se îndreaptă spre porumbiel. Porumbielul îl vede. El nu mai stătău o clipă și zbură în coteț.

Supărat uliul se înapoie să-și caute vrabia. Vrabia însă dispăruse.

Cine aleargă după doi iepuri, nu prinde niciunul.

2. Inlocuiți liniioarele cu verbe cari arată lucrarea:

Primăvara —. Ghiocelul —. Rândunica —. Ciocârlia — în nori. Albina —. Fluturul —. Mieii —. Cucul —. Copiii — pe câmpii. Școlarii —.

3. Inlocuiți liniioarele cu verbe cari arată firea ori starea:

Noi — în primăvară. Pământul — zvântat. — timpul de arat. Pădurea — înverzită. Pomii — înfloriți. Eroii —, eroi — încă și — în neamul românmănesc.

Fraza.

(lecție din trimestrul II cl. IV)

Exemple. Iarna, după școală, copiii își iau săniușele și merg la săniuș. Ei se dau pe ghiață și fac mare gălăgie. În ziua de Moș-

